



Diskriminerings
ombudsmannen

Ledar- och assistanshundförarens skydd enligt diskrimineringslagen





Fakta om ledar- och assistanshundar

- Ledar- och assistanshundar är hundar som har specialtränats för att ge stöd i vardagen åt personer med olika typer av funktionsnedsättningar.
- Ledar- och assistanshundar är hjälpmedel, inte sällskapsdjur. Det innebär att de har rätt att vistas i fler miljöer än andra hundar.
- Ledarhundar är hjälpmedel för personer med grav synnedsättning. Grav synnedsättning innebär att sakna ledsyn och därför inte kunna orientera sig i främmande miljöer med hjälp av synen. Ledarhunden kan då till exempel hjälpa sin förare förbi hinder i omgivningen.
- Assistanshundar är hjälpmedel för personer med hörsel- och rörelsenedsättning, autism, diabetes eller andra funktionsnedsättningar.
- Det finns omkring 500 ledar- och assistanshundar i Sverige.
- Ledarhundar bär alltid en vit sele när de arbetar och assistanshundar bär ett täcke.

Till dig som är ledar- eller assistanshundförare

Du som har en ledar- eller assistanshund har rätt att vara delaktig i samhället på likvärdiga villkor som alla andra. Du får inte diskrimineras när du exempelvis vill besöka ett kafé, en restaurang, en matbutik eller ett apotek. Detsamma gäller i andra verksamheter som tillhandahåller varor eller tjänster till allmänheten. Du får heller inte diskrimineras inom samhällsområden som exempelvis sjukvården, socialtjänsten och kollektivtrafiken.

Den som är ansvarig för verksamheten ska göra det möjligt för dig att få tillträde till lokalen, om det inte är orimligt eller blir för kostsamt. Den här broschyren kan vara till hjälp när du kommer i kontakt med en verksamhet där du riskerar att diskrimineras.

Vill du anmäla diskriminering till Diskrimineringsombudsmannen? Läs mer på www.do.se/diskriminering.

Till dig som är verksamhetsansvarig

Du som tillhandahåller varor och tjänster till allmänheten ska se till att ledar- och assistanshundförare får tillgång till din lokal.

Om du har en matbutik, kafé eller restaurang ska du göra det möjligt för en kund med ledar- eller assistanshund att få tillträde till lokalen utan att riskera att mat kontamineras. Det finns enligt Livsmedelsverket enbart en låg risk för livsmedelssäkerheten om en ledar- eller assistanshund vistas i ett kundutrymme.

Du som är ansvarig för en verksamhet är skyldig att se till att diskriminering inte förekommer där. Det kan innebära att du bör vidta vissa åtgärder för att anpassa din verksamhet, men åtgärderna får inte bli oskäliga, orimliga, eller för kostsamma för din verksamhet. Om du kan

göra det möjligt för en ledar- eller assistanshund att komma in i lokalen genom att anpassa utrymmet för att göra det tillgängligt, men låter bli att göra det och nekar personen att komma in, riskerar du att diskriminera den personen.

Ett generellt förbud i form av en policy mot alla hundar i lokalen, eller en slentrianmässig hänvisning till att det skulle kunna finnas allergiker eller hundrädda i lokalen, kan medföra en risk för att diskriminera ledar- och assistanshundförare.

Det är förbjudet att diskriminera enligt diskrimineringslagen. Du kan i så fall bli skyldig att betala diskrimineringsersättning.

Om allergiker och ledar- och assistanshundförare

En fråga som kan uppstå är vad som händer när någon med hundallergi ska vistas i samma lokal som en ledar- eller assistanshund. Det går ofta att hitta lösningar, till exempel att personerna vistas i olika delar av en lokal.

Ledar- och assistanshundförare och hundallergiker är vana vid att hitta lösningar som fungerar för alla. Det uppstår sällan problem vid dessa möten.

På restauranger kan personer sitta långt ifrån varandra. Ansvarig för verksamheten bör i förväg planera för olika alternativ och även fråga de inblandade om möjliga lösningar ifall en sådan situation skulle uppstå.

Om diskrimineringslagen

Diskrimineringslagens syfte är att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Diskriminering innebär att en person behandlas sämre än en annan person. En sådan behandling måste också ha ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Förbudet mot diskriminering gäller inom ett stort antal samhällsområden, exempelvis i arbetslivet, skolan, hälso- och sjukvården, socialtjänsten, färdtjänsten, kollektivtrafiken och handel med varor och tjänster, som i butiker, på restauranger och kaféer.

Om olika former av diskriminering

Diskriminering av en ledar- eller assistanshundförare kan förekomma på en arbetsplats, i en skola eller i en affär, på en restaurang eller inom kollektivtrafiken. Det finns olika former av diskriminering.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är den form av diskriminering som personer med ledar- eller assistanshund oftast anmäler till Diskrimineringsombudsmannen.

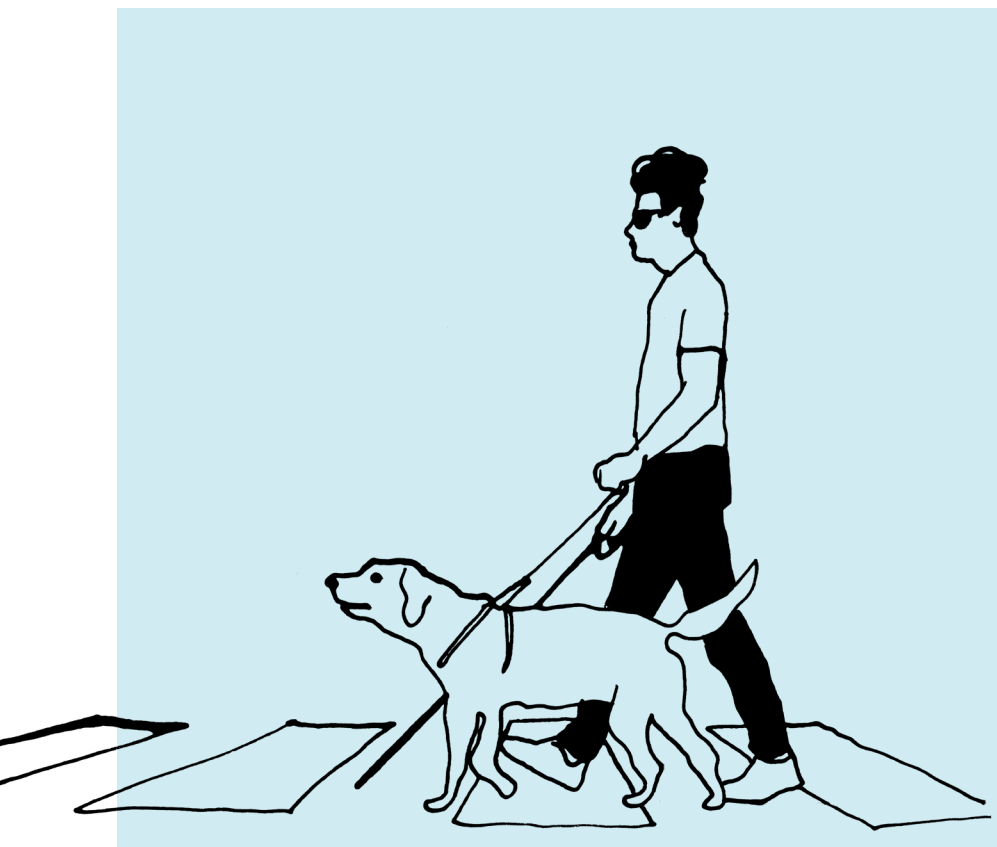
Personer med funktionsnedsättning missgynnas när en verksamhet inte genomför så kallade skäliga åtgärder, för att göra en verksamhet tillgänglig för personer med en funktionsnedsättning. Personen ska kunna komma i en jämförbar situation med personer utan den funktionsnedsättningen och de ska få ta del av verksamheten på ett likvärdigt sätt som andra. Likvärdigt innebär inte att det behöver vara likadant. Att vistas i olika delar av lokalen kan vara ett alternativ. Bara enklare åtgärder kan krävas av verksamheten, beroende på verksamhetens ekonomiska och praktiska förutsättningar och med hänsyn till hur varaktig och omfattande relationen med personen är.

Indirekt diskriminering

Det kan även uppstå situationer då ledar- och assistanshundförare utsätts för indirekt diskriminering. Om ett kafé exempelvis har en regel som innebär att inga hundar alls får komma in i lokalen, måste regeln ha ett godtagbart syfte som inte kan uppnås på ett annat sätt. Kaféet bör därför först fråga sig om det finns andra alternativ som inte innebär att ledar- och assistanshundar nekas inträde.

Trakasserier

Om ledar- eller assistanshundförare eller deras hundar blir illa bemötta, genom exempelvis kränkande uttalanden av en anställd i en butik, kan det utgöra trakasserier av hundföraren. Trakasserier är helt förbjudet enligt lag.



Diskrimineringsombudsmannen

Diskrimineringsombudsmannen, DO, är den myndighet som har tillsyn över diskrimineringslagen. Det betyder att Diskrimineringsombudsmannen ska se till att de verksamheter som omfattas av lagen följer den.

Diskrimineringsombudsmannen arbetar för att ge upprättelse till de personer som har utsatts för diskriminering genom att ta emot och utreda anmälningar. Diskrimineringsombudsmannen arbetar också för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Om Diskrimineringsombudsmannen bedömer att en verksamhet diskriminerat någon kan verksamheten få betala diskrimineringsersättning till personen som blivit utsatt. Diskrimineringsombudsmannen tar även en del ärenden till domstol.

Läs mer om Diskrimineringsombudsmannens arbete och hur du kan anmäla diskriminering på vår webbplats:

www.do.se/diskriminering

Diskrimineringsombudsmannen, DO

Box 4057, 169 04 Solna | 08-120 20 700 | www.do.se

© DO | Artikelnummer: I34 2023 PDF

Fotografier: Bildbyrån Istock | Illustrationer: Stina Wirsén | Layout: Kollijox AB.

Denna pdf är tillgänglig. Andra alternativa format, exempelvis Daisy, lättläst eller punktskrift, kan beställas vid behov. Kontakta då DO på order@do.se.